

TÜRKİYE'DE EĞİTİM, İSTİHDAM VE YETİŞTİRMEDE OLMAYAN GENÇLER

YOUTH NOT IN EMPLOYMENT, EDUCATION OR
TRAINING (NEET) IN TURKEY

EDİTÖRLER / EDITORS

Levent ŞAHİN, M. Erkam KOCAKAYA, Osman AKGÜL



TÜRKİYE’DE EĞİTİM, İSTİHDAM VE YETİŞTİRMEDE OLMAYAN GENÇLER

YOUTH NOT IN EMPLOYMENT, EDUCATION OR TRAINING (NEET) IN TURKEY

EDİTÖRLER / EDITORS

Levent ŞAHİN

Prof. Dr., İstanbul University, Faculty of Economics, Department of Labour Economics and Industrial Relations, İstanbul, Turkey

M. Erkam KOCAKAYA

Res. Asst, PhD., İstanbul University, Faculty of Economics, Department of Labour Economics and Industrial Relations, İstanbul, Turkey

Osman AKGÜL

Assoc. Prof. Dr., İstanbul University, Faculty of Economics, Department of Labour Economics and Industrial Relations, İstanbul, Turkey

Yayıncı / *Published by*

İstanbul Üniversitesi Yayınevi / *Istanbul University Press*

İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüsü, 34452 Beyazıt, Fatih / İstanbul - Türkiye



<https://iupress.istanbul.edu.tr>

Türkiye’de Eğitim, İstihdam ve Yetiştirmede Olmayan Gençler /
Youth not in Employment, Education or Training (NEET) in Turkey

Editörler / *Editors*: Levent Şahin, M. Erkam Kocakaya, Osman Akgül

E-ISBN: 978-605-07-0807-3

DOI: 10.26650/B/SS46.2021.014

İstanbul Üniversitesi Yayın No / *Istanbul University Publication No*: 5297

İktisat Fakültesi Yayın No / *Faculty of Economics Publication No*: 662

Online Yayın Tarihi Kasım, 2021 / *Published Online in November, 2021*

Bu çalışmaya atıfta bulunurken, referansa DOI numarasının dahil edilmesi önerilir.
It is recommended that a reference to the DOI is included when citing this work.

Bu çalışma Creative Commons Atıf-GayrıTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) lisansı altında online olarak yayındadır.

This work is published online under the terms of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>



Kitabın telif hakkı bulunmaktadır. Online olarak yayınlanan Creative Commons versiyonu haricinde, yasal istisnalar ve geçerli lisans sözleşmelerinin koşulları dikkate alınmalıdır.

This work is copyrighted. Except for the Creative Commons version published online, the legal exceptions and the terms of the applicable license agreements shall be taken into account.

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

ÖNSÖZ	v
PREFACE	vi
GİRİŞ	vii
INTRODUCTION	ix

1. BÖLÜM / CHAPTER 1

NEDEN VE ETKİ BOYUTLARIYLA “NE EĞİTİMDE NE İSTİHDAMDA NE DE YETİŞTİRMEDE (NEİY)” OLAN GENÇLER “YOUTH NOT IN EMPLOYMENT, EDUCATION OR TRAINING (NEET)” WITH THE CAUSE AND EFFECT DIMENSIONS <i>Yüsrâ AK, Kübra POLAT, Demet TOKTAŞ, Sevilay ŞAHİN SÖYLEMEZ</i>	1
--	---

2. BÖLÜM / CHAPTER 2

TÜRKİYE’DE “NE EĞİTİMDE, NE İSTİHDAMDA NE DE YETİŞTİRMEDE” (NEİY) OLAN GENÇLER PROFİL ARAŞTIRMASI PROFILE RESEARCH OF “YOUTH NOT IN EMPLOYMENT, EDUCATION OR TRAINING” (NEET) IN TURKEY <i>Levent ŞAHİN, M. Erkam KOCAKAYA, İbrahim DEMİR, Osman AKGÜL, Yüsrâ AK, Kübra POLAT, A. Miraç BÜKEY, Demet TOKTAŞ, Abdullah ONAL, Halim BAŞ, Sevilay ŞAHİN SÖYLEMEZ, Ömer AKGÜL</i>	125
---	-----

3. BÖLÜM / CHAPTER 3

TÜRKİYE’NİN ULUSAL NEİY STRATEJİSİ: KURUMSAL YAKLAŞIM VE ÖNERİLER TURKEY’S NATIONAL NEET STRATEGY: INSTITUTIONAL APPROACH AND SUGGESTIONS <i>Levent ŞAHİN, M. Erkam KOCAKAYA, Osman AKGÜL</i>	251
--	-----

ÖNSÖZ

İktisadi, sosyal ve siyasal açıdan ülkelerin geleceği için öne çıkan nüfus grubu ve sosyal gelişmenin itici gücü olan gençlerin karşılaştığı sorunlar, üzerinde en fazla çözüm uğraşısı gösterilen konuların başında gelmektedir. Bunlar içerisinde hemen ilk akla gelen şüphesiz gençlerin işsizliği olmaktadır. Gençlerin karşılaştıkları sosyo-ekonomik zorluklar ve riskler hem bireysel hem de toplumsal gelişimi önemli oranda olumsuz etkilemekte ve bir ülkenin geleceğine yönelik endişeleri artırmaktadır. Bununla birlikte son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerin dikkatini üzerinde yoğunlaştırdığı konuların başında genç işsizliği kadar önemli fakat ondan daha derin ve karmaşık bir bağlamı içeren “ne eğitimde, ne istihdamda ne de yetiştirmede olan gençler (NEİY)” gelmektedir.

NEİY kavramı, literatürde gücendirilmiş veya cesareti kırılmış olarak ifade edilen gençlerin yanı sıra hastalık, engellilik, bakım sorumluluğu ve ev işlerine katılma gibi çoğu “istem dışı” nedenlerle ekonomik olarak aktif olmayan ve eğitime katılmayan bireyleri de içermektedir. Dolayısıyla kavram, son dört hafta içerisinde herhangi bir eğitim veya yetiştirme sürecine katılmamış ve aynı zamanda istihdamda bulunmayan önemli bir nüfusa işaret etmektedir. Hem işsizlerin hem de işgücüne dahil olmayanların içerisinde eğitime devam etmeyen bu kesişim kümesi, emek piyasası politikalarının etkinliği ve sürdürülebilirliği açısından ön plana çıkmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Avrupa İstatistik Kurumu (EUROSTAT) tarafından her yıl istatistikleri de açıklanan NEİY gençler ile ilgili profil analizi yapılması NEİY statüsünde olmalarının nedenleri ve etkilerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma yürütülmesi ihtiyacı tespit edilmiştir. Bu kapsamda T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğüne, İstanbul Üniversitesi'nin ilgili alanda uzman akademisyenlerinin yürütücülüğünde “Eğitim ve İstihdam Dışı Gençler Profil Araştırması” gerçekleştirilmiştir. Elinizdeki bu eser, Türkiye’de “ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede (NEİY)” olan 15-29 yaş grubundaki gençlerin NEİY olmalarının nedenleri ve etkilerini inceleyen ilk kapsamlı çalışma niteliğindedir. 07.09.2020 - 31.12.2020 tarihleri arasında saha çalışmaları gerçekleşen bu araştırmanın en önemli yönü, geçerlik ve güvenilirliği ispatlanmış NEİY olmanın nedenleri ve etkileri ölçeklerinin geliştirilmiş olmasıdır.

Covid-19 küresel salgının risklerine rağmen NEİY gençlerin ülke gündemine taşınması, konuya ilişkin risklerin tespit edilerek çözüm önerilerinin geliştirilmesine yönelik örnek bir işbirliği geliştiren Eğitim Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü yetkililerimize ve İstanbul Üniversitesi akademisyenlerine teşekkürlerimi sunuyorum.

Gençlerin sorunlarına yönelik önleyici tedbirleri almanın gayretiyle hareket eden ve yenilikçi politikaları bilimsel araştırmalara dayalı olarak geliştiren T.C. Gençlik ve Spor Bakanı sayın Dr. Mehmet Muharrem KASAPÖĞLU öncülüğünde, ülkemizin önemli sorunlarına yenilikçi projeler geliştirmeye devam edeceğiz. İstanbul Üniversitesi ile Bakanlığımız arasındaki işbirliği protokolünün ilk somut ürünü olan ve İstanbul Üniversitesi Yayınları tarafından neşredilen bu eserin araştırmacılar ve uygulayıcılar için faydalı olmasını dilerim

Prof. Dr. Halis Yunus ERSÖZ
T.C. Gençlik ve Spor Bakan Yardımcısı

PREFACE

The issues that are addressed the most are the problems faced by population groups that stand out for the future of the countries in economic, social, and political terms and young people, who are the driving force of social development. Among these problems, the unemployment of young people is undoubtedly the first issue that comes to mind. Socioeconomic difficulties and risks faced by young people have a significant and negative effect on both individuals and social development and exacerbate concerns about the future of a country. However, in recent years, “young people who are not in education, employment, or training” (NEET), which is related to phenomena such as youth unemployment and other more complex phenomena, is one of the topics that developed countries have focused on.

The category of NEET includes young people who are described as being offended or discouraged in the literature as well as individuals who are economically inactive and do not participate in education for mostly “involuntary” reasons, such as illness, disability, and being responsible for providing care and household chores. Therefore, the concept refers to a significant portion of the population that has not received any education or participated in child rearing in the last four weeks and is also not employed. These intersections between the unemployed and those who are not included in the labor force and are not continuing their education comes to the fore in terms of the effectiveness and sustainability of labor market policies.

It has been determined that there is a need to conduct a profile analysis of NEET youth and conduct research to determine the causes and effects of their NEET status. Statistics regarding NEET youth are announced every year by the Turkish Statistical Institute (TUIK) and the European Statistical Institute. In this context, the General Directorate of Educational Research and Coordination of the Ministry of Youth and Sports conducted a “Profile Research of Young People Not in Education and Employment” under the management of academics at Istanbul University who specialize in this field. This is the first comprehensive study to examine the causes and effects of young people being NEET status in Turkey aged 15–29. The field work for this study was carried out between September 7, 2020 and December 12, 2020, and the most important aspect of the research is the development of the scales of causes and effects of being NEET with proven validity and reliability.

Despite the risks presented by the global COVID-19 epidemic, I would like to thank the officials of the General Directorate of Education, Research, and Coordination and the academics at Istanbul University, who have exemplarily cooperated to define the risks and develop solution proposals.

We will continue to develop innovative projects related to important problems in our country under the leadership of the Minister of Youth and Sports Dr. Mehmet Muharrem KASAPOGLU, who has been zealously crafting preventive measures aimed at solving the problems of young people and developing innovative policies based on scientific research. I hope that this work, which is the first study to result from the cooperation between Istanbul University and our ministry and has been published by Istanbul University Publications, will be useful for researchers and practitioners.

Prof. Dr. Halis Yunus ERSÖZ
T.C. Deputy Minister of Youth and Sports

GİRİŞ

“Ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede (NEİY)” kavramı halihazırda bir işi olmayan, yetiştirmede bulunmayan ve bir eğitime kayıtlı olmayan gençleri ifade etmektedir. Bu nedenle kavram, eğitim fırsatlarına erişemeyen, işsiz ve/veya aktif olmayan “risk altındaki gençleri” içermektedir. Gençlik dönemleri arasındaki geçiş sürecinin karmaşıklaşması, eğitim veya yetiştirmede tam zamanlı olarak kalmada yaşanan güçlükler, yarı zamanlı ve karma iş modellerinin gelişmesi, emek piyasasındaki değişiklikler ve mevcut işlere erişim ile ilgili zorluklar NEİY olmaya sebep olmaktadır.

Literatürdeki çalışmaların kapsamına bakıldığında farklı gerekçeler nedeniyle 15-17, 15-19, 15-24, 15-34, 18-24, 20-24, 20-34, 25-29 gibi çeşitli yaş gruplarının baz alındığı görülmektedir. Bununla beraber, genç nüfus denilince ilk olarak akla 15-24 yaş arasındaki nüfus gelmektedir. Ancak yaşanan iktisadi ve sosyal krizlerin 25-29 yaş grubu üzerindeki güçlü etkisi ve yükseköğretimden istihdama geçişte yaşanan sorunlar nedeniyle NEİY çalışmalarının kapsamı 25-29 yaş grubunu da içerecek şekilde 15-29 olarak genişletilebilmektedir. Araştırmada NEİY kapsamı için 15-29 yaş grubu referans alınmıştır.

Araştırma bulgularından hareketle hazırlanan bu eser, Türkiye’de “ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede (NEİY)” olan gençlerin profil araştırması sonuçlarını içermektedir. Bu amaç doğrultusunda Türkiye’nin 15-29 yaş grubu nüfusu özelinde NEİY olmanın nedenleri ve etkilerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın eğitim ve istihdam dışında olan gruba yönelik bilimsel ve istatistikî yöntemler ışığında neden ve etki analizine dayalı olması önemini; doğrudan ve dolaylı profil araştırmalarını taraması, derinlemesine incelemesi ve yine neden ve etki boyutlarıyla özgün ve uluslararası nitelikte bir literatüre sahip olması ise güçlü yönünü ortaya koymaktadır.

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenen proje kapsamında yürütülen nicel (anket) saha araştırması, Türkiye İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) – II çerçevesinde 26 alt bölge içerisindeki bölgelere adını veren 26 ilde gerçekleştirilmiştir. Bu illerde ikamet eden 15-29 yaş grubundaki gençlerin “ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede (NEİY)” olma nedenleri ve etkilerinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda 26 ilde TÜİK’ten temin edilen hane başlangıç adresine gidilerek bu noktalar ve çevresinde toplam 3.100 NEİY gençle yüz yüze anket çalışması gerçekleştirilmesi hedeflenmiş, çalışma sonunda 3.158 NEİY genç ile geçerli anket görüşmesi tamamlanmıştır. Anket çalışması sonucunda NEİY olma nedenleri ve etkilerini içeren soruların evrensel nitelikte bir ölçek oluşturup oluşturmadığı analiz edilmiş ve ölçek geliştirme çalışmaları sonucunda yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirlik elde edilmiştir. Konunun bilimsel yönü ve literatüre katkısı açısından oldukça önemli olan bu gelişme, bu alana yapılan özgün katkılardan biri olarak literatüre geçmiştir.

Proje kapsamında yürütülen ikinci saha araştırması nitel yöntemle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı Türkiye’de 15-29 yaş grubunda yer alan ve NEİY statüsünde bulunan gençlerin NEİY olma nedenleri ve NEİY olmanın gençler üzerindeki etkilerine ilişkin nicel araştırmadan elde edilen bulguların derinlemesine analizine imkan verecek bilgilere ulaşmaktır. Derinlemesine görüşmeler sonucunda 15-29 yaş grubu gençlerin eğitim ve istihdam imkanlarına erişim durumları, eğitim ve istihdama katılım istekleri, eğitim ve istihdam süreçlerindeki tecrübeleri, eğitim ve istihdama yönelik beklentileri ve genel olarak mikro ve makro düzeyde görüşlerinin ve mutluluk düzeylerinin belirlenmesi

GİRİŞ

hedeflenmiştir. Görüşme yapılacak kişilerin belirlenmesinde ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden “kritik durum” ve “maksimum çeşitlilik” yöntemleri tercih edilmiştir. Bu çerçevede İBBS-II sınıflandırmasında 26 alt bölgeyi temsilen 26 ilde toplam 152 derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. 152 NEİY durumundaki genç bireyin belirlenmesinde bölgelere göre yaş, cinsiyet, eğitim, medeni durum, gelir düzeyi, sağlık durumu, sosyal dışlanma, göç, bireysel faktörler ve farklı dezavantajlar dikkate alınmıştır. 26 ilde görüşülecek kişi sayısı belirlenirken illerin 15-29 yaş grubu güncel nüfus verileri dikkate alınmış ve bu veriler TÜİK web sitesindeki Adrese Daylı Nüfus Kayıt Sistemi’nden temin edilmiştir.

“Ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede (NEİY)” olan gençler ile yapılan nicel ve nitel saha araştırmalarının tamamlanmasının ardından çevrim içi (online) çalıştay gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda edilen veri, bulgu, analiz ve raporlar, çalışmaya katılan bilim insanları, bürokratlar, sivil toplum temsilcileri ve araştırmacılar ile paylaşılmıştır. Bu eser katılımcıların görüş, öneri ve eleştirileri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Çalıştay, geliştirilen öneri ve model tasarımlarının uygulanabilir ve sürdürülebilir yönünü güçlendirmiştir.

Araştırma bulgularının detaylı ve bilimsel analizleri sonrasında hazırlanan bu eser, Türkiye’de 15-29 yaş grubu genç nüfusun “ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede (NEİY)” olmalarının nedenleri ve etkilerini bütüncül bir yaklaşımla ele alan literatür ve saha araştırmalarının sonuçlarını içermektedir. Türkiye’nin NEİY gençlerinin profili, çeşitlenen nedenler ve oluşan farklı risklerden dolayı tek bir gösterge üzerinden ifade edilememektedir. Özellikle cinsiyet, yaş grupları, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, aile yapısı, çevre ile etkileşimin niteliği, yaşanan bölge koşulları ve emek piyasasına ilişkin bilgi, tecrübe ve erişim kanallarını kullanım becerileri gibi bir dizi faktör ile ilişkili olan NEİY statüsü, sadece işsiz veya işgücü dışında olma durumu olarak ifade edilememektedir. NEİY statüsünü belirleyen nedenlerin bireysel, çevresel ve bölgesel ya da içsel ve dışsal koşul, risk ve fırsatlara göre farklılaşması profilin de çeşitlenmesine neden olmaktadır.

Prof. Dr. Levent ŞAHİN

İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi,
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, İstanbul, Türkiye

INTRODUCTION

The concept of “not in education, employment, or training” (NEET) refers to young people who do not have a job, are not engaged in education, and are not registered in an education. Therefore, the concept includes “at-risk youth” who are unemployed or inactive and do not have access to educational opportunities. The existence of NEET youth is attributable to the complexity of the transmission process between youth, difficulties related to maintaining full-time enrollment in an educational or training environment, the development of part-time and mixed business models, changes in the labor market, and difficulties in accessing existing jobs.

Existing studies in this field indicate that various age groups, such as those ages 15–17, 15–19, 15–24, 15–34, 18–24, 20–24, 20–34, 25–29, are taken as a basis due to different reasons according to countries. However, the young population age group of 15–24 is mentioned most prominently in studies. However, due to the strong impact of the economic and social crises on those aged 25–29 and the problems they experience when transitioning from higher education to employment, the scope of NEET studies should be extended to include those aged 15–29, which would include the 25–29 age group. In this study, the 15–29 age group was treated as a reference group for studying NEET.

This study, which is based on research findings, includes the results of profile research on young people in Turkey who are of NEET status. The paper aims to determine the causes and effects of being NEET among those aged 15–29 in Turkey. It is important that the research be based on cause-and-effect analysis that applies scientific and statistical methods for the group that is neither receiving education nor employed. The fact that the research scans and examines direct and indirect profile studies in-depth and references original studies from around the globe with its cause and effect dimensions reveals its strengths.

Quantitative (survey) field research carried out within the scope of the project supported by the Ministry of Youth and Sports was carried out in 26 provinces that gave their names to the regions within the 26 sub-regions within the framework of the Turkish Statistical Regional Units Classification (NUTS) - II. It is aimed to analyze the reasons and effects of being NEET of young people residing in these provinces in the age group of 15-29. In this context, face-to-face surveys were conducted with a total of 3,100 NEET youth in and around these locations by going to the survey starting address of the households obtained from TUIK in 26 provinces, and valid questionnaire interviews were completed with 3,158 NEET youth by the end of the study.

The survey results were analyzed to determine whether the questions including the causes and effects of NEET form a universal scale, and a high level of validity and reliability was obtained because of the scale development studies. This development, which is very important in terms of the scientific aspect of the subject and its contribution to the literature, has been included in the literature as an original contributions to the field.

Additional field work was carried out within the scope of the project using qualitative methods. The aim of the research was to obtain information that will enable an in-depth analysis of the findings obtained from the quantitative research on the reasons and the effects of NEET youth in Turkey aged

INTRODUCTION

15–29. The in-depth interviews were intended to determine how much access young people between the ages of 15–29 have to education and employment opportunities, their desire to participate in education and employment, their experience in education and employment processes, their expectations regarding education and employment, and their opinions and level of happiness at micro and macro levels in general. When determining which people would be interviewed, “critical situation” and “maximum diversity” methods, which constitute purposive sampling methods, were preferred. Using this framework, a total of 152 in-depth interviews were conducted in 26 provinces, representing 26 sub-regions in the NUTS-II classification. Age, gender, education, marital status, income level, health status, social exclusion, migration, individual factors, and different disadvantages were considered when selecting the 152 NEET youth. While determining the number of people to be interviewed in 26 provinces, the current population data of the 15–29 age group of the provinces were considered, and these data were obtained from the Address Based Population Registration System on the Turkstat website.

After the completion of the quantitative and qualitative field studies, an online workshop was held. The data, findings, analyzes, and reports obtained through the research were shared with scientists, bureaucrats, civil society representatives, and researchers who participated in the workshop. This study was drafted while considering the opinions, suggestions, and criticisms of the participants. The workshop strengthened the applicable and sustainable aspects of the proposal, and model designs were developed. This study, which was drafted after a detailed and scientific analysis of the research findings, includes the results of reports and field studies that deal with the causes and effects of the young population between the ages of 15–29 who are NEET status. There are a diversity of reasons and risks that affect NEET; therefore, the status of Turkey’s NEET youth cannot be expressed using a single indicator. NEET status, which is related to several factors, such as gender, age, education level, income level, family structure, nature of interaction with the environment, local conditions, knowledge, experience, and ability to use access channels, cannot be defined solely as the state of being unemployed or out of the workforce. Differentiating between the reasons an individual becomes NEET by identifying individual, environmental, regional, and internal and external conditions, risks, and opportunities reveals that NEET status is diverse.

Prof. Dr. Levent ŞAHİN

Istanbul University, Faculty of Economics,
Department of Labour Economics and Industrial Relations, Istanbul, Turkey